

БІБЛОС

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

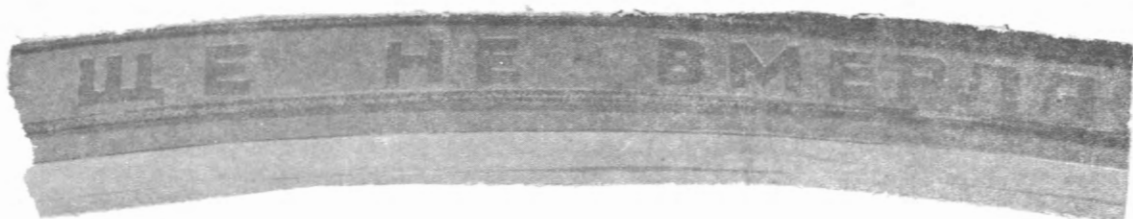
"BIBLOS"

UKRAINIAN BIBLIOGRAPHY SUBSCRIPTION-ONE YEAR \$2.00
'BIBLOS' 238 E. 6th St. NYC3. Editor; N. Sydor-Czartorysky, Ph. D.

diasporiana.org.ua

Ч. 3. (126)

Л И П Е Н Ь - В Е Р Е С Е Н Ь, 1969 Рік XV.

Огляд книжок і рецензії

Штепа, Павло: М О С К О В С Т В О його походження, зміст, форми й історична тяглість. Книга перша, стор. 345 Видав Семен Стасишин, Торонто, 1968

Це саме: Книга друга, сторін 346 -701.

Праця Павла Штепи М О С К О В С Т В О - це великанський збір матеріалів, ШПАТИ В ТА цінних думок і спостережень різних авторів, москвинів та чужинців, а ponadто порівнянь і унаглядень, які автор вивів з великим вкладом труду і праці.

Не зважаючи, що ця велика праця появилася машинописом-циклостилем, але вона опрацьована у влі великі книги, які представляють собою велику вартість для кожної людини своїм дуже цікавим змістом. Ніхто не може сказати, що він не знає москвинів, але ще менше ми ми можемо сказати, що їх знаємо. Шойно, коли прочитати ті дві великі книги П.Штепи, тоді можна порівняти наше знання перед читанням і після прочитання.

Коли б ця компіляція-збір матеріалів були видані нормальним друком, було б це лешюю і принадою та полекшею для ока, бо на простудюванням цієї колосальної праці треба дуже напружувати зір і увагу.

Ponadто для утривалення і закріплення тих документальних даних, було б дуже побажане, щоб автор при наведенні цитатів і виписок, подавав був повніші джерела. Самої згадки, що напр. таку то думку, спостереження чи сентенцію висловив такий то автор, і сама назва місця ще не вистарчає. Тим більше, коли нам ходить про підкреслення даної істини, щоб її подати итачеві, як джерело походження, то те джерело мусить бути подане вичерпно, щоб і свій і чужинець мали перед собою джерело авторитету, на який автор покликається.

Згадуємо ми про ті недотягнення тільки тому, що перед нами книга і матеріали першорядної вартости, і подаючи їх за певними джерелами, треба б було конечно ті джерела подавати так щоб у них і ворог не міг сумніватися; щоб легко можна було їх знайти та навіть у потрібі поширити та провірити. На жаль того автор не всюди придержувався. А школа велика!

Та праця вповні заслуговує собі на те, щоб її передожити навіть на англійську та інші мови, але в такій перекладі треба невідкладно узгляднити та доповнити всі дані, що відносяться і до цитат та шодо всіх джерел, на які автор у тій праці покликається, їх цитує, чи лише згадує.

Нам не доводилося читати шось краше і повніше шодо пізнання і характеристики москвинів, бо фактично на жаль на українській мові досі такого збірника і показчика у тім відношенні в нас не було!

Тож працю П.Штепи треба трактувати поважно, як цінний вклад автора в одну дуже важливу ділянку, а це в ділянку пізнання наших національних ворогів і поневолювачів. Коли б наші і предки і ми самі, знали б краше натуру москвинів, можливо ми сьогодні були б амбасадорами в світі від Вільної України, а не вигнанці з Рідних Земель; можливо там на тих землях ми вооділи б, а не москеськє жорстоко дікуни.

Знаємо, що знайдеться багато і таких читачів, що побачивши ті недотягнення, будуть старатися поменшити вартість та значення тієї праці, бо завжди лекше є валити, як будувати. На нашу думку та праця заслуговує собі серйозної уваги, доповнення і виправлення тих недотягнень і перекладу на англійську і інші чужі мови, а не лише на критику і негачію.

Ми не можемо не заштити того великого вкладу праці і часу, що його автор вложив у свій твір, бо це праця імпозантна та дуже потрібна не лише для чужинців, але в першу чергу для кожного українця на те, щоб ми всі краше пізнали натуру свого історичного поневолювача і ката - московську гидру.

Ми не знаємо замірів автора, але, коли б він навіть більше нічого не зробив, то вже й те, що він дав - творить тривалий пам'ятник.

Дуже похвально, що знайшовся меценат п.Семен Стасишин і видав ту працю, а було б дуже похвально, коли б знайшовся ще такий меценат, щоб ту працю видав на англійській мові, але конечно з доповненими показниками джерел, бо це надасть тій великій праці ваги документального твору, а все на ганьбу московським опришкам-гнобителям.

Хоч машинописний шрифт перемучує око читача, але сама фабула така цікава, що ані одна людина, що візьме до рук ту працю - невідложить не прочитавши з великим заінтересуванням "віддошки додошки" така велика притягальна сила цінного фактажу на сторінках цієї великої праці "М О С К О В С Т В О" Павла Штепи. За весь його труд ми склали йому подяку та признання.

НОВИ Видання

28. -КАЛЕНДАР 'ВІДРОДЖЕННЯ', Альманах 1969. Українське Товариство 'Відродження' в Аргентині. Буенос Айрес, Аргентина, 1969. Ст. 160.
29. Фединський, Олександр, д-р: ВБЛЮГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК Української Преси поза межами України за 1967 рік. Клівленд, Ог, ЗСА, 1968 р. сторін 56 (фотодрук).
30. Мазурок, Осип, інж.: А Л Ї Б О М Української Молочарської Кооперації 'Масловоз' 1902 - 1944. 1969. Едмонт, Альберта, Канада /ілюстрована фототипічна відбитка/, сторін 80.
31. Овечко, Іван: ВИБРАНІ СТАТТІ, ч. 2. 1969. Видання з нагоди 75-ліття Українського Народного Союзу в Америці. Фототипічний передрук, ст. 55 + 1 неписане.
32. Марунчак, Михайло, д-р: УКРАЇНЦІ В Румунії, Чехо-Словаччині, Польщі, Югославії. Вінніпег, 1969, Канада. Загальна Бібліотека. Сторін 64+4 нп
33. Федорович, М. Прот.: ЗА ЦАРСТВО БОЖЕ НА ЗЕМЛІ. Дві Духовні Бесіди. Н Ю Йорк, 1969 Свѣт Бавнд Брук, Н. Дж.; Українська Православна Церква в США Науково-Богословський Інститут. Сторін 44+4 неписані. ц. 75с.
34. Понеділок, Микола: З О Р Е П А Д Накладом Видавництва 'Гомін України', Торонто, Онтаріо, Канада, 1969; сторін 47+5 неписані. Ціна прим. 5 д. -
35. Fedorovich, Nicholas, Rev.: Ukrainian Orthodox Traditions. The Basis for our Spiritual Growth., 1969, Eastern Orthodox Foundation, Indiana, Pa., p. 6.
36. -A B N Correspondence. Bulletin of Antiberlshevik Bloc of Nations (ABN). Muenchen, 1969, Vol. xx, No. 1. pp. 48. /Order Addr.: 222 Munich 8, Zeppelinstrasse, 67, W. Germany/.
37. - А Л М А М А Т Е Р - журнал Питомців Української Папської Колегії св. Йосафата в Римі. Рік XV; ч. I. (39) січень. Стрін 63+7 неписані. Ілюстроване видання.
38. Я Ш І Д К И . 65 мелодій на два голоси. Повні тексти. Вказівки для хорова. Складив д-р Олександр Бариляк. Накладом авторо- Львів, 1932 р. Фотопередрук. Видано заходом Краєвої Пластової Старшини Канади. Накладом Пластової Кооперативи 'Плаш' в Торонті, 1969 року. ст. 60. Обкладинка М. Девіцького.
39. Книжка, Ганна: НАПЕРЕДОДНІ 500-річчя кривавого народоубивства. Накладом авторки. Вінніпег, Манітоба, Канада, 1969 року ...
40. - К А Т А Л О Г вибраних книжок Українського Видавництва 'ГОВЕРЛЯ' в Нью Йорку, на 1969 рік. Сторін 8. (На бажання - даром).

З а м і т к а :

Ми бажали б вповні подавати описи всяких назов, книжок, тощо, що нам надішлять, але на жаль не все ми маємо. Багато назов у нас немає і ми хоч їх інколи опіекуємо, то не завжди в нас т дання є. Тому просимо мати увагу на увазі, коли замовляєте в нас якусь назву, що вичитали її в нашого журналіку 'Біблос'. Н, якщо ще було б, коли б нам зві в-ва посилали бодай по І-2 прим. своїх видань і ми мали б самі та могли б другим бодай показати!

*****

ANNOUNCING

EDUCATION IN THE SOVIET UKRAINE

A STUDY IN DISCRIMINATION AND RUSSIFICATION

Here, for the first time, is a close and damning analysis of Russian cultural and ethnic imperialism within the Soviet Union. John Kolasky's superbly documented indictment gives the lie to Soviet claims about the generosity of Russian treatment of minority cultures within the Soviet Union, and undermines the U.S.S.R.'s stance as the protector of minority nationalist rights the world over.

Education in the Soviet Ukraine is essential reading for educators, students of the Soviet Union and Communism, and everyone interested in the rights of ethnic and linguistic minorities in every land.

A BOMBSHELL

Carefully researched, meticulously accurate and completely documented, John Kolasky's powerful study demonstrates that the historic drives of Russian Imperialism -- a force in world history since the days of Ivan the Terrible -- continue to function in spite of the public pronouncements of Soviet functionaries. The princes of Muscovy over the centuries have always been concerned with the extension of Russian language, culture and control westward into Europe and eastward into farthest Asia. From Ivan to Brezhnev, the theme is constant.

FROM LENIN TO THE FIFTIETH ANNIVERSARY

Lenin spoke of the importance of preserving the rights and languages of the nationalities and minority groups within the Soviet Union. Yet, as John Kolasky demonstrates, Soviet officials, while still paying lip-service to Lenin's vision, have consistently and ruthlessly eroded the rights of all but Russians, in a determined effort to homogenize the population of the Soviet Union.

EDUCATION IN THE SOVIET UKRAINE

Mr Kolasky's primary interest, and the major source of his documentation, is education in the Ukrainian Soviet Socialist

Republic. He demonstrates, in a masterful combination of detective work, academic research and personal observation, that the Russians are systematically and deliberately attempting to eradicate the Ukrainian language and culture. Through statistical analysis, actual documents, interviews, personal experiences and official statements, Mr Kolasky shows that native Russians have come to dominate and control the educational system of the Ukraine, that deliberate policies discourage the use of the Ukrainian language in schools and institutions of higher learning, that Ukrainians find the road to personal and professional advancement barred to them unless they forswear their native language and culture and adopt those of their Russian masters.

THE EVIDENCE

The evidence has always been there for anyone to find. But westerners generally and apologists for the Soviet Union in particular have tended to accept official Soviet statements on the treatment of minorities within the U.S.S.R., to ignore the facts. Now John Kolasky has brought the facts to the fore in a damning indictment which, inevitably, must weaken the claim of the Soviets to speak for the rights of oppressed minorities everywhere.

THE AUTHOR

JOHN KOLASKY was born in the silver-mining town of Cobalt, Ontario, of Ukrainian-born parents. He left home at the age of 15 to seek work in the depths of the Depression. Finding only occasional employment, he was swept up in the wave of radicalism of the unemployed and became a Marxist and a fervent supporter of the Soviet system. When the depression ended he found steady work in the building trades and was able to finish his secondary education. Subsequently, still supporting himself, he went on to earn his B.A. at the University of Saskatchewan, M.A. in History from the University of Toronto, and B. Ped. from the University of Manitoba. He then taught high school in Transcona and Rosburn in Manitoba, Barrie and Etobicoke in Ontario. In 1963 he left Canada to study in Kiev in the Ukrainian SSR. *Education in the Soviet Ukraine* arises from his two years in Kiev. Mr Kolasky, a bachelor, now lives in Toronto.

EDUCATION IN THE SOVIET UKRAINE is published by Peter Martin Associates Ltd in two editions: paperbound at \$3.50 and clothbound with jacket at \$6.00. In addition to text, it contains tables, illustrations, notes, glossary, appendices. Publication date: January 21, 1968

Видання Гарвардської Серії Українознавства

Гарвардський комітет досліджень українських студій, який діє при Гарвардському університеті від створення в ньому катедри української історії в 1968 році, запланував видання "Гарвардської серії українознавства", яка від вересня ц. р. появлятиметься постійно, як одне із серійних видань університету.

Покликано до життя редакційну колегію для Гарвардської серії українознавства, в склад якої входять професори Гарвардського університету Віктор Вайнтраб, Гораций Дж. Ланг, Ричард Е. Пайпс та Ігор Шевченко. Очолить її голова Наукової Ради катедри українознавства проф. Омелян Прицак.

Видання із Гарвардської серії українознавства являтимуться цінним і необхідним джерелом та базою для професорів, працівників катедри та студентів записаних на курси з ділянки українознавства. Вони являтимуться основою для розвитку наукового дослідження поза межами України в ділянках української історії, літератури, мови та фольклору.

Гарвардська серія українознавства складатиметься з оригінальних праць, передруків рідкісних видань та розвідок, збірки творів на окремі теми, університетських підручників, бібліографічних збірників, словників та вибраних (або повних) творів класиків українських гуманістичних наук. Передруки завжди будуть мати передмову, де стан дослідів буде доведений до сьогоденного дня та речеві, географічні та поіменні покажчики, якщо їх немає в оригінальних виданнях.

Редакційна колегія Гарвардської серії українознавства запланувала в 1969-1970 академічному році видання таких 25 різних назв:

1. Ігор Шевченко: *The Lives of Constantine and Methodius* — "Життя св. Константина і Методія". Передмова, англійський текст і візантиністичний коментар. Около 600 сторінок.

2. Омелян Прицак: *The*

Document — "Слово о полку Ігоревім" як історичний документ (Русь-Тмуторокань - Половецький степ). Політичне і культурне положення на Русі та Половецькому степу в XI-XIII ст. Використано усі доступні староруські та азійські джерела та дані зі "Слова о полку". Порівняльна метода дає відповідь на довгоопорувану проблему автентичності твору. Около 600 стор.

3. Володимир Розов: *Ukrainian Charters and Documents of the 14-th and the First Half of the 15-th Centuries* — "Українські грамоти 14-го і першої половини 15-го ст." Передрук важливої збірки первісно виданої Українською Академією Наук в Києві (1928) тільки у 200 екземплярах. Передмова проф. Олексі Горбача з Франкфуртського університету. Около 300 сторінок.

4. Хведір Тітов: *Forewords to Ukrainian Incunabula and Early Printed Books*. Передрук "Матеріалів для книжної справи в Україні в XVI-XVIII вв." виданих Українською Академією Наук в Києві (1924) тільки у 200 екземплярах. Передмова проф. Ігоря Шевченка. Около 600 сторінок.

5. Катерина Грушевська: *Ukrainian Epic Songs*. Передрук "Українських Народних дум" у двох томах, виданих Українською Академією Наук в Києві (1929-31). Передмова гарвардського професора Альберта Б. Лорда. Всі 33 основні думи в англійському перекладі. Около 600 сторінок.

6-10. Іван Франко: *Ukrainian Aposgurha*. Збірку "Апокрифи і легенди з українських рукописів" видало обмеженим тиражем Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові у п'яти томах (1896-1910). Вона містить апокрифи з Старого і Нового Завітів, есхатологічні апокрифи та апокрифічні легенди про Святих. Передмова гайдельберзького професора Дмитра Чижевського. Разом около 2,000 сторінок.

11-12. "Літопис Самовидця" - *Eyewitness Chronicle* — найстарший г. зв. український козацький літопис XVII-XVIII ст. у

двох томах. Перший — передрук найкращого видання літопису авторства Ореста Левницького (Київ, 1878) з передмовою гарвардського професора Олександра Оглоблина; другий — зредагований проф. Омеляном Прицаком, являється збіркою усіх важливіших монографій, які стосуються ідентичності анонімного автора літопису та методологічних питань самого джерела. Разом около 1,200 сторінок.

13. Кирило Тарнавський (Гарвардський університет): *"Студії над версифікацією Тараса Шевченка"* — *Studies in Versification of Taras Shevchenko*. Около 200 сторінок.

14. Мирон Кордуба: *La Litterature Historique Sovietique Ukrainienne Comptes-Rendus, 1917-1931*. — Передрук важливого бібліографічного огляду виданого в Варшаві (1938). Передмова проф. Омеляна Прицака. Около 400 сторінок.

15-18. Олександр Лазаревський: *Descriptions of Old Little Russia*. — Передрук "Описання Старої Малоросії" — основна довідкова книга для студій історії Української Козацько-гетьманської Держави. Первісно видана російською мовою в Києві у трьох томах:

- I. Стародубський полк управління (1888)
- II. Ніжинський полк (1893)
- III. Прилуцький полк (1901)
- IV. Буде містити Лазаревського незакінчену працю про Полтавський полк та рецензію на головну працю Лазаревського авторства Д. Багалія, І. Лучицького, В. М'якотина та І. Джиджори. Передмова проф. О. Оглоблина. Разом около 2,000 стор.

19-21. Олександр Оглоблин: *A History of Ukrainian Industry*. — Передрук праці у трьох томах:

- I. Мануфактура в Гетьманщині (Київ, 1925 — рос. мовою)
- II. Передкапіталістична фабрика (Київ, 1925, рос. мовою)
- III. Кріпацька фабрика (Київ, 1931, укр. мовою; ніколи не була в продажі).

Погляд автора на цю свою працю, видану май-

же 45 років тому. Разом
около 750 сторінок.

22. Федір Савченко:
The Prohibition of the Uk-
rainian Movement in 1876.
Передрук "Заборони Ук-
раїнства 1876 р." містить
обширну збірку архівних
документів і розвідку ав-
тора, виданих Українсь-
кою Академією Наук в
Києві (1930). За цю пра-
цю автор був засланий, а
сама праця була скоро
знята з обігу. Передмова
проф. Василя Дмитриши-
на, Портланд Стейт Ка-
лелж. Около 460 стор.

23. Василь Сімович
(1880 - 1944) — Selected
Works — під редакцією
проф. Юрія Шевельова.
Колумбійський універси-
тет. Около 500 сторінок.

24. Joseph A. van Cam-
pen, Stanford University,
Reversed Alphabetical Dic-
tionary of Contemporary
Standard Ukrainian —
"Зворотний словник ук-
раїнської мови". Около
500 сторінок.

25. List of Root-Morphe-
mes of Contemporary Stan-
dard Ukrainian. — "Слов-
ник морфем української
мови. 114,000 гасел. Око-
ло 1,000 сторінок.

Усі вищезгадані видан-
ня Гарвардської серії ук-
раїнознавства, як теж усі
майбутні видання, появ-
лятимуться в обмеженій
кількості примірників,
яка потрібна, щоб ними
забезпечити університет-
ські та спеціальні бібліо-
теки, дослідчі інститути
та науковців спеціалістів.
Тому кожний, хто бажає
придбати собі цілу серію,
або окремі її видання,
повинен замовити собі їх
заздалегідь.

Замовлення і запити у
цій справі просяться
спрямовувати на адресу
голови видавничого ре-
сорту Наукової Ради Ка-
тедри Українознавства
проф. Миколи Богатюка:

Dr. Nicholas G. Bohatuk
Department of Economics
Le Moyne College
Syracuse, N. Y., 13214 USA

OBSERVE

CAPTIVE NATIONS WEEK

CAPTIVE NATIONS TODAY -

ALBANIA
ARMENIA
AZERBAIJAN
BULGARIA
BYELORUSSIA
CHINA MAINLAND
COSSACKIA
CROATIA
CUBA
CZECHIA
ESTONIA
GEORGIA
GERMANY EAST

HUNGARY
IDEL URAL
KOREA NORTH
LATVIA
LITHUANIA
MONGOLIA
NORTH CAUCASUS
POLAND
RUMANIA
SERBIA
SLOVAKIA
SLOVENIA
TIBET
TURKESTAN
UKRAINE
VIET NAM NORTH

ГИМН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В АМЕРИЦІ

Мішаний Хор

СЛОВА
С. МУСІЙЧУКА

Музика
М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО

Marziale

Piano Introduction

Soprani
Али
Tenori
Bassi

Ли - куй, Вкра-і - но, сто - ро-но ко - ха - на, при-
Ли - куй, Вкра-і - но, сто - ро-но ко - ха - на, при-
Ли - куй, Вкра-і - но, сто - ро-но ко - ха - на, при-
Ли - куй, Вкра-і - но, сто - ро-но ко - ха - на, при-

віт — То-бі з за мо-ря шле-мо свій, Ли-куй, за мор-ська віт-чи-но при-бра-на,
віт — То-бі з за мо-ря шле-мо свій, Ли-куй, за мор-ська віт-чи-но при-бра-на,
віт — То-бі з за мо-ря шле-мо свій, Ли-куй, за мор-ська віт-чи-но при-бра-на,
віт — То-бі з за мо-ря шле-мо свій, Ли-куй, за мор-ська віт-чи-но при-бра-на,

що нас при-ня - ла за сво - іх ді - тей. — Ми під зо-ря - ним
що нас при-ня - ла за сво - іх ді - тей. — Ми під зо-ря - ним
що нас при-ня - ла за сво - іх ді - тей. — Ми під зо -
що нас при-ня - ла за сво - іх ді - тей. — Ми під зо-ря - ним

ПЕРЕВИДАНО ФОТОТИПОМ З НАГОДИ 75-ЛІТТЯ УЛСОВЗУ
Піу "орк 1969 ГОВЕРЛІ

що нас при-ня ла за сво-їх ді-тей — Ми під зо-ря - ним

ста-ли тут пра-по - ром і об-єд-на - лись всі як о - дин муж, —

під Ва-шінг-то - на зді-на-ні пра-по - ром в наш У-кра-їн - ський

На-род-ний Со-юз, — в наш У-кра-їн - ський На-род-ний Со-юз. —

Як зілля пахне...
Де я сей запах чула?
Ох, знаю я, вже знаю:
Як ще певанна була
В тихім гніздочку, в гаю.
Там... в ріднім краю.
Там я журби не знала;
Як ніч стрясла зірками,
Тоді солодко спала
Під крилами у мами.
Ох, знаю я, вже знаю,
Що треба серцю мому;
Ніщо вже не жадаю
І хочу лиш до дому.

Далекий відгомін: ...до дому, до дому...

Ніч.

Встань, вітре, встань,
Сюди поглянь!
Тут пташка є отся,
Що була блудниця,
Тепер покутниця,
А то заслуга лиш твоя.

Вітер встає і наближається до Ночі:

Ой, не лиш моя, Ніченько тиха —
В тім є заслуга твоя велика,
Що ти лиш чесних до сну колишеш
Нечесним засуд безсоння пишеш.

(Ночиряє на пташку, котрої лише закриті заслоною Ночі)

Так, то вона є, синичка з гаю!
Тепер велику надію маю,
Що не даремна путь моя була.
Як вона тихо — чи вже заснула?

Сверцик

Чи так, Вітрику, зділаш?
Справді, добре серце маєш!

Вітер

А ти думав, я лихенький?
Не лиш добрий, хто тихенький.

Синичка II

Дякую, тобі, єдиний,
Милий Вітре з Верховини.

Рожа

Вітрику наш, милий друже!

Вітер

То не штука лиш казати,
Треба ділом доказати.
Запах дай, роже чудова,
То повірю в твої слова.

Рожа

На тобі оден листочок,
Лиш будь тихо, хоч часочок.

Лелія

Запаху і в мене повно,
Бери собі кілька вгодно.

Фіялка

Я маленька і смиренька
Та на запах багатенька.

Братчик

Мої шати з оксаміту,
Любий запах з мого цвіту.

Дзвіночок

Дзвінки мої дрібно дзвонять,
Ніжний запах з себе ронять.

(Вітер зодить від півки до півки і збирає запахи.)

Вітер

Дякую вам мої милі,
Що так мене обдарили.

22

Живу в палатах,
В теремах сиджу,
Ходжу у шатах,
И щастя не виджу...

Далекий відгомін: Не виджу... не виджу...

В день я сміюся,
Весела ходжу,
А в ніч журюся,
Вснути не можу.

Далекий відгомін: Не можу... не можу...

Лиш зійдуть звізди,
Лиш місяць блисне,
Птах злетить в гніздо —
Щось серце стисне.

Далекий відгомін: Щось стисне... щось стисне...

(Підходить до Ночі, котра за той час все спустила й мотала нитки довкола куці).

Ніченько ясна, тиха, прекрасна,
З прядива сну дай мені ниточку,
Най на часничку і я засну...

Ніч.

Нема для тебе ниточки в мене
Ані кусочка!
Остала в краю, в зеленім гаю
Біля поточка.
Вергла родину, пішла в чужину
Без жалю-болю...
І край свій рідний і слів свобідний
Продала й волю!

Друга дія.

Сцена представляє ялинний сад. — Гарні кльомби із цвитами. — Панорама чужа. — Сумерк по заході сонця.

Ніч (при піднесенню занавіси сидить під деревом і пряде, а прядучи співає):

Ой пряду, пряду
Довгу нитку сну...
В тоду нитку тожесемьку,
Обмотаю всю земельку,
Цілий світ засплю!

Ой пряду, пряду,
Тихий сон веду...
На двохі коні очі,
На колбочки діточі,
На квітці в саду!

(Встак і тихим плачним ходом облодить сад, при чім дрене, корчі, квітки обмотує нарядними нитками, співаючи далі):

Спи, земляньо, спи
Обмотана в спи...
У спи серце васкучене
Найде щастя утрачене —
Спи, земляньо, спи!

Вітер (влодить колишучи крилами):

У сонні ниточки обмотаний садочок;
Боюся порушить оден хоч листочок
Боюся порушить, боюсь сколихнути
При нічці красуні боюся й дихнути.

З таким даром можемо сміло
Розпочати своє діло.
Будьте, квіточки, здорові
В гаю, в лузі і в діброві,
На долині, на груночку
І в садочку і в лісочку.
Колись до вас завитаю
І весело погуляю;
Тепер мушу я спішити,
Щоби діло закінчити.
Най ніхто не скаже того,
Що той вітрик ні до чого...
Бсі тут в мирі проживайте
Тай на мене памятайте —
На Вітрика не забудьте
І всі враз здорові будьте! *(одждити)*.

З А В І С А.

Як світ широкий — пропав твій спокій
І сен селозкний.
Будеш блукати, без роду й хати
Бог знає доки!

Синичка І Ніченько, ясна, Ніченько-нене,
Для всіх ти добра, лиха для мене!

Ніч. Всім я однака, для всіх присміна,
Лиш твоя совість гріхами темна.

Синичка І. Що ж я таке тобі вчинила;
Чи що украли, чи кдо вбила?

Ніч. Вбила ти честь свою власну
Сплямила честь свого роду,
Пішла в путь блудну, нещасну
Та запродали свободу.
Сестрі вкрала радість ясну,
Полишила в серці рани;
Славу добру, землю красну
Проміняла за личмани.
Душі твоєї гордість, пиха
Сприничила горя много —
Не дасть тобі нічка тиха
Із сну пасма золотого
Ані ниточки...

Синичка І. *(Гляне перед Ночью, ховає голову в заслону):*
Ой твоя правда, — Ніченько ясна,
Зле я вчинила бідна, нещасна.

(Колн із заслони обвіяв її запах рідного зілля, відкриває її, похилює зрадливо, і говорить із здивуванням):

Як твоє шаття пахне
Запахними квітками,

20

Ніч. Цить, вітре, цить,
Бо все довкола спить;
В колисках діти, на луках квіти.
Цить!

Вітер. Ніченько ясна, чарівниченько, *Мисли Мисли*
Най лиш увиджу я твоє личенько,
З твого личенька чароньки схоплю,
Запахом шатоньки твої покроплю,
То вже не рушусь, не помандрую,
При твоїх ніженьках переночую.

Ніч. Най вже так буде, вітре крилатий,
Дивися в личко і кропи шати —
Тільки скажи ти, з якого краю
Принесиш запах для нічки в маю?

Вітер. Я народився на Україні, *Мисли Мисли*
А колисався на Верховні,
Полокав крила в бистрому Угу
І приніс запах з рідного лугу.
Увидиш, нічко, нічко чудова,
Як пахне луг наш, наша діброва;
Повволь, покроплю заслону твою
До місяченька, до перекрою.

(Виймає бамбочку зроблену з кори й листя липової кори за пахом і кропить шати її заслону Нічи):

Хто з мого краю тут близько ночує,
Той певно запах скоро почує —
Хиба, що серце зівсім замерло
І про родину память завергло.

Ніч. Одну тут близько я птичку знаю,
Зайшла туди певно з іншого краю:

21

Прибрана смішно, співає чудно,
Живе в достатках, а все їй нудно.
Як лиш почну я нитки снувати,
Вона з своєї виходить хати,
Чогось сумує, чогось глядає,
Що їй хибує, — сама не знає.

Вітер. Хибує голос своїй громади
І тисне душу чорний гріх зради!
Вона прийшла тут з нашого краю.
Її я всюди тепер шукаю,
Її сестричка о се просила
Тай одказати було не сила.

Ніч. То добре, Вітре, і я з тобою
Докінчу разом роботу твою.
Запах, що шати скропив ти мої
Проникне серце птички блудної;
Тільки сей запах вона почує,
За всім, що рідне, враз засумує.
Тепер-ти, Вітре, ляж трохи спати,
А я ще буду нитки снувати —
Нитки снувати, сни чарувати.
Спи, Вітре любий — час відпочати!

(Вітер служливо лягає на траві, накривається крилами. Ніч сяде дальше нитки по садочку. За хвилину приходять Синичка І, одлігана, як у першій дії; вигляд має сумний, говорить втомленим, глухим голосом):

Синичка І. Ходжу, блукаю
Світами брожу,
Щастя гядаю,
Найти не можу.

Далекий відгомін: Не можу... не можу...

Українська Княгиня — св. Ольга

ЗАКЛИК

У 1000-літні роковини

У липні 1969 р. сповниться 1000 років від хвилини, коли Рівноапостольна Свята Ольга, володарка Княжої Держави, відійшла у вічність. Вона покинула цей світ, але по ній зосталась — оповита легендами — світла пам'ять і тривка основа княжої держави, яку розбудували пізніше її син і внук.

Оглядаючись на цю велику постать нашої історії, що промінює до нас через віки, звертаємось до всього українського громадянства, а зокрема до українського жіноцтва з закликом — врочисто відзначити в 1969 р. знаменні роковини. Залежно від умовин, це можна влаштувати в кожній країні нашого поселення.

Ця річниця проречисто свідчить про історичну давність нас, як державного народу; пригадує про духові первні культури народу, володарка якого відчула потребу принести світло Христової віри і правди в Русь-Україну. Ця річниця пригадує разом про велику духову мужність і рішучість великої княгині, яка зуміла всупереч усім течіям зберегти престіл для малолітнього сина. Княгиня Ольга знайшла в собі силу протиставитись усім суперечностям і своїм достойним прикладом вказала своєму народові шлях до світла, правди і добра. Історія прославила її мудрість, а наша Свята Церква визнала її Рівноапостольною і Святою.

То ж нехай цей рік буде для всіх нас, зокрема для жіноцтва, роком застанови над тими прадавніми і тривкими цінностями, що стали невід'ємною частиною української духовости, що дали і дають нам, далеким нащадкам — снагу перетривати всі лихоліття. Бо ж саме тепер, у це 1000-ліття, розпочалась нова хвиля переслідувань нашої віри і Церкви в Україні. Арештування священиків і монахинь, ліквідація Фроловського монастиря біля Києва — це видимі ознаки того походу. То ж шановуючи Рівноапостольну святу Ольгу цим засвідчимо тисячелітню давність нашої віри, що переходить тепер у Рідному Краю чергову важку пробу.

Управа Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО)

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ РОДИЧІВ

НОВА ЗСРЯ ★ НЕДІЛЯ ★ 1 ЧЕРВНЯ 1969. 4

Кожний батько, кожна мати, щоб могла цілком зрозуміти своє становище, своє завдання та обов'язки супроти своїх дітей, вони мусять насамперед основну ревізію історичних фактів, постатей та деяких тез що вони як родина призначені Творцем на те, щоб згідно з Його волею були плідними й наповнили землю.

Виходить, що інтенцією Бога було створення людини як давця і виховника тих, що мають наповнити світ. Вірніше, завданням батька й матері є формувати й виховувати дітей. До цього ми вже нині можемо ще додати, що дитину формує також церква в школі, а також суспільне оточення.

Однак ми з певністю знаємо, що в давнину не було ані церкви, ані школи, ані суспільства. Але з такою самою певністю ми знаємо, що спершу була родина. А значить, якщо була родина, то порядком інтенції Творця приходили на світ також діти.

Але хоч у тому давньому часі й не було ані церкви, ані школи, ані суспільства, не було також ще абетки, ані книжки, ані олівця, ані паперу, однак була родина і були діти. Тож батьки були першими їх родителями, кормителями, учителями й виховниками своїх дітей від створення світу. Дар опікуватися, навчати та виховувати дітей батьки здобули від Бога, тобто це дар природний.

Все це нам потрібно зрозуміти, щоб ми могли в дальшому виразно усвідомити собі своє становище, свої обов'язки і свої першорядні завдання. Зрозумівши свій стан у світі, ми краще можемо зрозуміти і своє значення в родині, свої потреби й обов'язки у громаді, а найголовніше зрозуміти свої обов'язки у родинному вогнищі, яке ми самі, як батьки, творимо.

Зрозумівши це, ми переконаємо себе та всіх батьків-невдах, що ми, як батьки, є першими учителями, а наші діти лише сприймають нашу науку. Вони, діти, є імітаторами, наслідувачами того, що перебирають від батьків. Такі початки. А яких же середників потрібно вжити до першого навчання своїх спадкоємців?

Для доброго навчання потрібна насамперед любов. А тому Бог від самих початків обдарував батьків цією сильною прикметою-любов'ю, яка є притаманна кожному нормальному

подружжю. Бо саме подружжя зв'язується на основі почуття любови, яка не тільки в'яже подружжя, але й тримає його та наказує нам інших любити, кормити й виховувати.

Батьки мають найкращі прикмети і найпевніші дані виховувати, вирощувати та навчати своїх дітей, бо вони їх люблять. А без любови дуже важко навчати, а найчастіше неможливо досягнути успіху в цій діяльній примусовими засобами, яких досягають добрі батьки при допомозі любови.

Другою, крім любови, konieczністю для виховання потрібне знання і певний досвід, який не лише набувається, але й успадковується від батьків. В заплату і діти відплачуються, як правило, своїм батькам любов'ю, послухом та пошаною, бо ніхто інший так не любить, не голубить, не виховує, як рідна добра мама й тато.

Кожний батько й мати мають вроджену прикмету любити себе взаємно, і вони ту любов також передивають і на своїх дітей.

Знову ж діти, як правило, відчують інстинктивно і розумом в парі зі зростом, залежність і вдячність за те, що батьки їм дали: живлення, опіку, любов, науку й виховання. За все це діти, звичайно порядні, відплачують батькам добром за добро.

Звичайно, тут мова в даному випадку йде про нормальне подружжя і нормальних батьків та дітей, а не про окремі винятки, бо це інша тема, яка зовсім не вміщується в нашій темі.

Ми б хочемо показати, чому батьки були, є і мусять бути першими учителями, першими кормителями і першими вихователями своїх дітей. Таке бо є першочергове завдання родичів.

Ніхто інший, як тільки батьки, не мав і не має таких колосальних можливостей навчати своїх дітей. Ніхто не зміг витиснути у своєму серці ані стільки широї любови, ані стільки опіки, ані дати стільки правдивого тепла і захисту та неіспутої науки, як це може дати і дає рідна мама і тато своїй рідній дитині.

Батьки на перших кроках навчання своїх дітей не потребують ні граматики, ні підручника, ні математики, а лише

любов, яку вони мають і знають, що його перебрали вони від своїх попередників, з досвіду інших, а в наші дні також з книжок.

Навчання батьками своїх дітей приходять кожного дня, від першого дня народження дитини. Та наука спочатку відбувається інтимно, з любов'ю переходить в молоці матері, в пісні над колискою, в рідному слові, в гарячій материнській молитві. Вона, неначе промені сонця, спливає та входить в душу й тіло маленького створіння, яке зростає й навчається в першій школі, у найкращих учителів-своїх рідних батьків.

Батьки, можливо, не завжди здають собі справу з того, що їхні діти навчаються з кожного поруху своїх батьків не лише в праці, але в кожному зайнятті, навіть в молитві, пісні, в слові в жарті в науці в похвалах. Словом в усьому, що вони лише бачать, чують, до чого дотикаються, що їх оточує. Наслідуючи часто своїх батьків у словах і ділах.

Дитяче око все бачить або хоче бачити, дитяче ухо все чує або хоче чути, дитяча рученька все робить або хоче робити, дитяча ніженька завжди бігає або хоче бігати.

Дитина сприймає поодинокі слова, вона старається їх по своєму оформити та розуміти. Потім пізнає їх властиве значення та разом з батьками зростає в ласці, в любові та в духовому й фізичному закріпленні. А все це на радість батькам і на славу Богові-Творцеві, до якого дитина разом з батьками найшкороше заносить своє слово молитви і любови тієї Бозі, що любить тата й маму і дитинку, а всі вони разом дуже люблять Бозю.

Це перша наука в родинній школі, яка скріплює родинне вогнище вірою у краще та наближує її до свого Творця. Тієї науки і практики ми б не радили нікому забувати, не занедбувати її, а головню тоді, коли бажаємо мати на собі постійне Боже благословення, опіку й поміч, якої потребуємо краще до сповнення своїх батьківських та учительських завдань.

Кожна мати, кожний батько мусять знати, що навчати свою дитину успішно можна й треба лише на рідній мові, українській, бо мова-це дар Святого Духа, і цим даром ми всі маємо дорожити, розвивати його, плекати та його не осквернювати!

Памяті заслуженої людини

Українська наука у вільному світі зазнала великої втрати. Дня 27-го квітня 1969 р. помер у Вашингтоні на 77-му році життя, по короткій і важкій недузі, довголітній Президент Головної Ради Науків Товариств ім. Шевченка і голова Американського НТШ — проф. д-р Роман Смаль-Стоцький.

Остання дорога бл. п. проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Українська Громада в глибокому смутку відправила на вічний спочинок одного з найвидатніших Українців, ученого, діяча і виховника проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького.

Тіло Покійного перевезено в середу, 30-го квітня 1969 року, з Вашингтону до Митрополичого Собору Непорочного Зачаття у Філядельфії при вулиці Френклін і тут ВПреоєв. Митрополит Кир Амврозій Сенишин, ЧСВВ, відслужив Панахиду в асисті Всв. о. прелата Еміля Манастирського, відпоручника Преосв. Кир Йосифа Шондюка із Стемфорду, Впр. о. шамб. д-ра Василя Макуха, ректора Духовної Семінарії св. Йосафата у Вашингтоні, Впр. о. шамб. Мирослава Харина, філядельфійського декана і гол. предсідника СУК „Провидіння“, та Впр. о. шамб. Василя Лостина, архіепархіального економа.

Перед закінченням Панахиди, Впр. о. шамб. Мирослав Харина відчитав останню волю Покійного, яку він перестав у листі до ВПреоєв. Митрополита під датою 20-го квітня 1969 р. і в якій Покійний висловив свої побажання, щодо влаштування похорону. Повний текст останньої волі є на

іншому місці цієї сторінки.

Слідувало Послідне цілування, під час якого присутні в церкві — Родина, представники українського наукового й громадського життя ЗСА й Канади та громадянство з Нью Йорку, Вашингтону, Філядельфії й околиці — підходили до Владика, щоб поцілувати хрест і попрощатися з Покійним.

Владика Митрополит відправив домовину до притвору Собору, де відчитав заупокійне св. Євангеліє, а звідтіля похоронний похід під проводом ВПреоєв. Митрополита відїхав на новий архіепархіальний цвинтар Страдаючої Божої Матері в Ленггори, Па., де Митрополит Кир Амврозій у пій же самій асисті відслужив Панахиду та запечатав гріб.

Відтак учасники похорону повернулися до Собору, де, згідно з волею покійного д-ра Романа Смаль-Стоцького, Владика Митрополит відправив Заупокійну Божественну Літургію.

БІБЛІОТЕКА Й МУЗЕЙ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В ЛОНДОНІ

З В Е Р Н Е Н Н Я

Приємно нам повідомити українське громадянство у вільному світі про успішну розбудову Бібліотеки й Музею ім. Т. Шевченка, яка є Секцією Союзу Українців у Великій Британії. Книжки в Бібліотеці ім. Т. Шевченка групуються за такими відділами: Церква й релігія, українська нова мова, українська література, географія, соціологія, політика, наукова література, українські культура й мистецтво, Шевченкознавство, світова література, педагогіка, шкільництво, чужомовна україніка, молодечі і студентські видання, українська визвольна боротьба, економія, право, військовознавство й різні інші видання.

Бібліотека здобуває щораз більші признання та оцінку в українському й чужинецькому світах та утримує широкі ділові зв'язки. Розбудовується також і Музей ім. Т. Шевченка, поповнюючись різноманітними цінними експонатами.

Кураторія Бібліотеки й Музею має палке бажання, щоб ця наша Бібліотека стала однією з найкращих українських бібліотек у вільному світі, й до цього вона змагає. З великою приємністю стверджуємо, що значення нашої Бібліотеки високо цінують численні наші добродії, які своїми подарунками й пожертвами допомагають нам розбудовувати Бібліотеку й Музей, як базу для наукової і творчої праці українських учених, письменників, митців, журналістів, педагогів, виховників, діячів культурного та освітнього фронтів і молодих українських adeptів науки.

Важливе значення Бібліотеки ім. Т. Шевченка в Лондоні збільшується ще й тим, що Лондон є не лише центром міжнародного політичного життя, але теж і важливим осередком світової культури й науки.

Тому, йдучи по лінії дальшої розбудови нашої Бібліотеки й Музею, звертаємося зі закликом до українських установ, організацій, видавництв, редакцій, науковців, митців, авторів, як також і до всього українського громадянства у вільному світі – надсилати свої видання, книжки, журнали та експонати в дарунку для нашої Бібліотеки. Всі подаровані книжки будуть мати відмічення на обгортках про жертводавців.

Будемо теж дуже вдячні за фінансові пожертви й дотації на дальшу розбудову Бібліотеки й Музею.

Бібліотека й Музей ім. Т. Шевченка стають тривалою виставою української книжки й цінностей української культури у Великій Британії.

The Library of Taras Shevchenko
49 Linden Gardens,
London, W, 2,
Great Britain

Звернення

СЕКРЕТАРІЯТУ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ У ЗВ'ЯЗКУ З ПОСИЛЕНИМИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯМИ ТА РУСИФІКАЦІЄЮ УКРАЇНИ

Українці й Українки!

З України доходять все більш тривожні вістки, що російсько-советський уряд посилює свої наступи на український народ з виразною метою припинити національний розвиток в Україні, спрямувати його у всеросійське русло й, заодно, черговий раз ударити по всіх, хто має відвагу чинити опір російській руйнівницькій політиці. Намагаючись ліквідувати стремління українського народу до національної незалежності й політичної та соціальної свободи, російсько-советський режим використовує всі засоби, включно до кримінальних злочинів, за які, в нормальних умовах, злочинців притягається до карної відповідальності.

Чи ж не є злочином варварське нищення культурних історичних пам'яток народу тільки тому, що ці пам'ятки українські, а не російські? Хіба ж руйнування старовинних церков, монастирів та інших історичних споруд, підпалювання бібліотек та архівів, де зберігалися цінні документи, що перетримали найнажчі часи лихоліття української історії, не є яскравим доказом варварського руйнування української нації? І, голонне, коли на доручення уряду, українські історичні культурні пам'ятки руйнуються, то цей же уряд асигнує велетенські суми грошей для реставрування й збереження таких же російських пам'яток. Досі ще не було відновлено випадку, щоб у повоєнні роки в Росії згоріла бібліотека з важливими документами, чи було зруйновано хоч якусь історичної вартости споруду. Російсько-советський уряд, руйнуючи все що не-російське, докладає всіх старань, щоб зберегти кожную найменшу пам'ятку російської культури.

Україна стогне під навалом російських влад. Молодь, якщо хоче пробити собі шлях у майбутнє, змушена навчатися в університетах та вищих учбових закладах з російською мовою викладання, розмовляти по-російському в шоденному житті. Для екріплення русифікації, уряд ССРСР користується всіма засобами масової комунікації. Русифікується кожна ділянку культурного, політичного, громадського, наукового життя. Будь-які спроби протиставитися цій політиці советський уряд здавлює, застосовуючи терор, переслідування, арешти, заслання. Русифікатори мають до своїх послуг армію, партію, професійні війська, бомбомол, піонерські загони.

Упродовж останніх місяців уряд ССРСР ще пильніше стежить і переслідує своїх українського народу, які мають право жити в Україні та мати для України таких самих прав, які має Росія.

Про розміри нелюдських переслідувань та русифікацію свідчить факт, що Українці, які не можуть знести наруги над українським народом, у знак протесту рішаються на самоспалення. У листопаді 1968 року в Києві на Хрещатику спалив себе вірний син українського народу Василь Макух.

Українська спільнота у вільному світі глибоко стурбована подіями в Україні. Тому Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців черговий раз піднімає голос протесту в обороні переслідуваних братів і сестер в Україні, які в самообороні вибирають вязниці, заслання, переслідування, але не здають своїх позицій.

Чи маємо ми право дозволити, щоб жертва самоспалення в Києві пішла на марне? Чи не тяжить на нас братній обов'язок допомогти нашому народові?

Секретаріат Світового Конгресу Вільних Українців вважає, що сучасне становище українського народу вимагає постійної, об'єднаної протидії. В обличчі смертельної загрози з боку Росії, українська спільнота мусить виступити об'єднаним фронтом. Тільки єдність може бути запорукою нашого успіху. У цьому об'єднаному фронті мусять стати наші Церкви, наші політичні партії й середовища, наша молодь, наші культурні й громадські організації.

В обороні українського народу в Україні Світовий Конгрес Вільних Українців організуватиме тривалу й плянову роботу, охоплюючи нею всі ділянки українського організованого життя у вільному світі та мобілізуючи для цього найдоцільніші засоби й форми. Українці й Українки!

Існування нашого народу в Україні під більшою загрозою сьогодні, ніж будь-коли раніше. Хай у цій важкій для нашого народу годині не буде серед нас нікого, хто б став осторонь цього відповідального завдання — оборони своїх братів і сестер. Кожен з нас повинен постійно, при кожній нагоді використовувати всі можливості, щоб справа переслідувань українського народу, справа насильної русифікації й фізичного винищення його на мить не зникла з поля уваги публічної opinio mundi.

Вінніпег, 18 квітня 1969 року.

ПРЕЗИДІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ:
о. д-р Василь Кушнір, президент
Іван Г. Сирник, заступник президента
Микола Плявюк, генеральний секретар
м-р. Іван Іванчук, скарбник

